Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU PRESIDENDI MÄÄRUS

16. juuli 2020*

Apellatsioonkaebus – Menetlusse astumine – Euroopa Liidu Kohtu põhikiri – Artikkel 40 – Põhjendatud huvi kohtuvaidluse lahenduse vastu

Kohtuasjas C-883/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 3. detsembril 2019 esitatud apellatsioonkaebus,

HSBC Holdings plc, asukoht London (Ühendkuningriik),

HSBC Bank plc, asukoht London,

HSBC France, asukoht Pariis (Prantsusmaa),

esindajad: K. Bacon, *QC*, *barrister* D. Bailey, *solicitor* M. Simpson ning *avocats* C. Angeli ja M. Giner,

hagejad,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: P. Berghe, M. Farley ja F. van Schaik,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHTU PRESIDENT,

arvestades ettekandja-kohtunik K. Jürimäe ettepanekut,

olles ära kuulanud kohtujurist M. Bobeki,

on teinud järgmise

määruse

1 Apellatsioonkaebuses paluvad HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc ja HSBC France (edaspidi koos „äriühingud HSBC“) tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 24. septembri 2019. aasta otsuse HSBC Holdings jt *vs*. komisjon (T-105/17, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2019:675), millega Üldkohus tühistas komisjoni 7. detsembri 2016. aasta otsuse C (2016) 8530 final, milles käsitletakse

* Kohtumenetluse keel: inglise.

ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohast menetlust (juhtum AT.39914 – euro intressimäära tuletisinstrumendid) (edaspidi „vaidlusalune otsus“), artikli 2 punkti b ja jättis apellantide esitatud hagi ülejäänud osas rahuldamata.

2 Euroopa Kohtu kantseleisse 20. märtsil 2020 saabunud menetlusdokumendiga palusid JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association ja J. P. Morgan Services LLP (edaspidi koos „äriühingud JPMC“) Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 40 teise lõigu alusel luba astuda menetlusse äriühingute HSBC nõuete toetuseks.

3 Euroopa Komisjon ja äriühingud HSBC esitasid kohtu kantseleisse vastavalt 22. ja 30. aprillil 2020 saabunud menetlusdokumentidega oma kirjalikud märkused selle taotluse kohta. HSBC täiendas oma esialgseid märkusi kohtu kantseleisse 18. mail 2020 ehk enne märkuste esitamise tähtaja lõppu saabunud menetlusdokumendiga, lähtudes Euroopa Kohtu presidendi 30. aprilli 2020. aasta määrusest komisjon *vs*. HSBC Holdings jt (C-806/19 P, ei avaldata, EU:C:2020:364), ja neid asjaolusid arvestades lisati tema esitatud menetlusdokument toimikusse.

Menetlusse astumise avaldus

4 Äriühingud JPMC põhjendavad oma taotlust sisuliselt sellega, et nad on esitanud vaidlusaluse otsuse peale hagi (mis registreeriti Üldkohtu kantseleis numbriga T-106/17), sest nad on samuti selle otsuse adressaadid, ja see hagi puudutab samu probleeme kui need, mida arutatakse käesolevas apellatsioonimenetluses. Nad rõhutavad, et Üldkohus otsustas oma kodukorra artikli 69 lõike 1 punkti b alusel selles kohtuasjas menetluse peatada, kuni Euroopa Kohus teeb käesolevas apellatsioonimenetluses otsuse. Viimati nimetatud Üldkohtu otsusest ilmneb aga selgelt, et menetlus kohtuasjas T-106/17 peatati selle pärast, et selles asjas on esitatud samu väiteid kui kohtuasjas T-105/17 ja seega samu väiteid kui käesolevas asjas. Seda, et tegu on samade väidetega, kinnitab ka vaidlustatud kohtuotsus. Nad järeldavad sellest, et käesolevas apellatsioonimenetluses tehtaval kohtuotsusel saab olema otsene mõju nende endi esitatud tühistamishagi lahendusele. Neil asjaoludel leiavad äriühingud JPMC, et oleks ebaõiglane, kui Euroopa Kohus teeks ilma neid ära kuulamata otsuse küsimustes, mis on nende hagi lahendamise seisukohalt otsustava tähtsusega.

5 Seetõttu leiavad äriühingud JPMC, et neil on otsene huvi kohtuvaidluse lahenduse vastu Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 40 teise lõigu tähenduses.

6 Viimati nimetatud sättest tuleneb, et iga füüsiline või juriidiline isik, kes tõendab oma põhjendatud huvi Euroopa Liidu kohtutesse esitatud kohtuvaidluse lahenduse vastu, võib nendes kohtuasjades menetlusse astuda, välja arvatud juhul, kui tegemist on liikmesriikidevahelise, liidu institutsioonide vahelise või liikmesriikide ja liidu institutsioonide vahelise kohtuvaidlusega.

7 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb mõistet „põhjendatud huvi kohtuvaidluse lahenduse vastu“ selle sätte tähenduses määratleda kohtuasja eset arvestades ning käsitleda seda otsese ja olemasoleva huvina nõuete endi suhtes, mitte huvina esitatud väidete ja argumentide suhtes. Sõnad „kohtuvaidluse lahendus“ viitavad nimelt kohtult palutud lõplikule lahendile, nii nagu seda väljendatakse kohtumenetluse lõpetamiseks tehtava lahendi resolutsioonis. Täpsemalt peab esinema otsene ja olemasolev huvi selle poole nõuete rahuldamise vastu, kelle toetuseks menetlusse astuda soovitakse (Euroopa Kohtu presidendi 30. aprilli 2020. aasta määrus komisjon *vs*. HSBC Holdings jt, C-806/19 P, ei avaldata, EU:C:2020:364, punkt 7 ja seal viidatud kohtupraktika).

8 Sellega seoses tuleb eelkõige kontrollida, et vaidlustatud akt puudutaks menetlusse astumise avalduse esitanud isikut otseselt ja tema huvi kohtuvaidluse lahenduse vastu oleks tõendatud. Põhimõtteliselt saab huvi kohtuvaidluse lahenduse vastu pidada piisavalt otseseks vaid siis, kui see lahendus võib

muuta menetlusse astuda sooviva isiku õiguslikku olukorda (Euroopa Kohtu presidendi 30. aprilli 2020. aasta määrus komisjon *vs.* HSBC Holdings jt, C-806/19 P, ei avaldata, EU:C:2020:364, punkt 8 ja seal viidatud kohtupraktika).

9 Sellega seoses tuleb ka märkida, et menetlusosaline, kellel lubatakse Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 40 alusel Euroopa Kohtus läbivaatamisel olevas kohtuasjas menetlusse astuda, ei või siiski poolte nõuete ja väidetega piiritletud hagi eset muuta. Sellest tulenevalt on vastuvõetavad ainult need menetlusse astuja argumendid, mis paigutuvad kohtuasja poolte nõuete ja väidetega kindlaks määratud raamistikku. Seega tuleb menetlusse astuja huvi kohtuvaidluse lahenduse vastu hinnata eelkõige apellatsioonimenetluses arutatava vaidluse eset arvestades, nii nagu see nähtub poolte nõuetest ja nende nõuete põhjendamiseks esitatud väidetest (Euroopa Kohtu presidendi 30. aprilli 2020. aasta määrus komisjon *vs.* HSBC Holdings jt, C-806/19 P, ei avaldata, EU:C:2020:364, punkt 9 ja seal viidatud kohtupraktika).

10 Käesoleval juhul ilmneb vaidlustatud kohtuotsuse punktist 42, et Üldkohtule esitatud hagis, mille kohta tehti vaidlustatud kohtuotsus, esitasid äriühingud HSBC vaidlusaluse otsuse artikli 1 ja artikli 2 punkti b tühistamise nõude ning vaidlusaluse otsuse artikli 2 punktis b määratud trahvi muutmise nõude.

11 Vaidlusaluse otsuse artiklis 1 tuvastas komisjon, et selles otsuses loetletud ettevõtjad, sealhulgas äriühingud JPMC ja äriühingud HSBC olid rikkunud ELTL artiklit 101, osaledes „ühes ja vältavas rikkumises“, mis seisnes „mitmes kokkuleppes ja/või kooskõlastatud tegevuses, mille eesmärk oli moonutada euro intressimäära tuletisinstrumentide sektoris hinnastamiskomponentide tavapärast kujunemist“. Selle otsuse artikli 2 punktis b määras komisjon artiklis 1 tuvastatud rikkumise eest äriühingutele HSBC solidaarselt 33 606 000 euro suuruse trahvi.

12 Vaidlustatud kohtuotsuses lükkas Üldkohus tagasi äriühingute HSBC väited, millega esmajärjekorras paluti tühistada vaidlusaluse otsuse artikkel 1. Küll aga nõustus ta vaidlusaluse otsuse artikli 2 punkti b tühistamisnõude põhjendamiseks esitatud väite esimeses osas sisaldunud kolmanda etteheitega ja tühistas nimetatud punkti.

13 Sellega seoses paluvad äriühingud HSBC apellatsioonkaebuses esiteks tühistada vaidlustatud kohtuotsuses resolutsiooni punkti 2, milles Üldkohus jättis nende hagi rahuldamata osas, milles sellega paluti tühistada vaidlusaluse otsuse artikkel 1, ja teiseks tühistada vaidlusaluse otsuse artikli 1 punkt b.

14 Tuleb kindlaks teha, kas neid asjaolusid arvestades on äriühingutel JPMC äriühingute HSBC nõuete rahuldamise vastu otsene ja olemasolev huvi käesoleva kohtumääruse punktis 7 osutatud kohtupraktika tähenduses.

15 Sellega seoses tuleb märkida, et eelkõige puudutab käesolev apellatsioonimenetlus seda, kas Üldkohtu hinnangud vaidlusaluse otsuse põhjendustele, mille alusel komisjon tuvastas oma otsuse resolutsioonis ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumise, on õiguslikult paikapidavad. Äriühingud HSBC väidavad sellega seoses, et Üldkohus rikkus õigusnorme, kui ta lükkas tagasi nende tühistamisväited, mille kohaselt komisjon eksis, kui ta kvalifitseeris selle rikkumise eesmärgil põhinevaks rikkumiseks ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses, ning üheks ja vältavaks rikkumiseks. Peale selle leiavad nad, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta lükkas tagasi nende tühistamisväite, mis käsitles süütuse presumptsiooni põhimõtte ja hea halduse põhimõtte ja kaitseõiguste rikkumist seeläbi, et vaidlusalune otsus tehti pärast teatavat tehingu kohta tehtud eelotsust, milles komisjon oli juba võtnud seisukoha äriühingute HSBC osaluse kohta vaidlusaluses rikkumises.

16 On tõsi, et Euroopa Kohus on oma väljakujunenud praktikas selgitanud, et kuigi selline otsus, nagu on vaidluse all, on koostatud ja avaldatud üheainsa otsusena, tuleb seda analüüsida üksikute otsuste kogumina, milles tuvastatakse, et iga adressaadiks olev ettevõtja on süüdi rikkumises või rikkumistes, ja millega määratakse igaühele vajaduse korral trahv (15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse

Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punkt 100 ning seal viidatud kohtupraktika). Seega, kui Euroopa Kohus peaks äriühingute HSBC nõuded käesolevas apellatsioonimenetluses rahuldama, siis ta tühistaks vaidlusaluse otsuse, ja kui ta seejuures teeks Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu alusel asja suhtes ise lõpliku kohtuotsuse, tühistaks ta juhul, kui peab esimeses kohtuastmes esitatud hagi põhjendatuks, vaidlusaluse otsuse artikli 1 punkti b, mis on kohaldatav ainult neile äriühingutele.

17 Samas tuleb esiteks tõdeda, et äriühingud JPMC on vaidlusaluse otsuse kaasadressaatidena nende äriühingute seas, kes on koos äriühingutega HSBC nimetatud kui selle otsuse artiklis 1 osutatud rikkumises osalejad. Teiseks olgu öeldud, et kuigi selle otsuse artikli 1 punkt c, mille tühistamist äriühingud JPMC kohtuasjas T-106/17 paluvad, puudutab tõepoolest ainult neid viimati nimetatud äriühinguid, on nende esitatud tühistamisväited, mis käsitlevad samas otsuses tuvastatud rikkumise laadi ja olemasolu, analoogsed äriühingute HSBC esitatud väidetega. Seega, vaatamata eelmises punktis viidatud kohtupraktikale, on otsused, millega tuvastatakse vastavalt äriühingute HSBC ja äriühingute JPMC osalemine samades „kokkulepetes ja/või kooskõlastatud tegevustes“ ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses, küll eraldiseisvad, kuid omavahel tihedalt seotud või üksteisest sõltuvad.

18 Neil asjaoludel ja arvestades seda, et esitatud apellatsioonkaebuses vaidlevad äriühingud HSBC vastu ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumise olemasolule ja laadile, avaldab käesolevas asjas tehtav kohtuotsus – ükskõik kas Euroopa Kohus rahuldab äriühingute HSBC nõuded ja tühistab vaidlustatud kohtuotsuse, või lükkab nende äriühingute apellatsioonkaebuses esitatud väited tagasi – tingimata otsest mõju hinnangule, mille Üldkohus annab äriühingute JPMC esitatud hagile osas, milles sellega palutakse tühistada vaidlusaluse otsuse artikli 1 punkt c.

19 Seega, olenemata sellest, millise hinnangu annab Euroopa Kohus käesoleva apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitatud väidetele, teeb ta käesolevas asjas lõpliku otsuse selle kohta, kas äriühingute HSBC apellatsioonkaebuse väited, mis puudutavad vaidlusaluse otsuse artiklis 1 osutatud rikkumise olemasolu ja laadi kohta komisjoni poolt tuvastatut, on õiguslikult põhjendatud, nende väidete õiguslik sisu langeb aga osaliselt kokku äriühingute JPMC poolt kohtuasjas T-106/17 esitatutega.

20 Kui äriühingutel JPMC ei lubataks astuda käesolevas kohtuasjas menetlusse äriühingute HSBC nõuete toetuseks, jäetaks nad seega ilma võimalusest olla nende nõuete õigusliku paikapidavuse osas konkreetselt ära kuulatud, samas kui käesolevas kohtuasjas tehtav otsus sisaldab lahendust, mis võib Üldkohtu jaoks olla otsustav nende samade väidete paikapidavuse hindamisel.

21 Neil asjaoludel tuleb Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 40 teises lõigus sisalduvat mõistet „põhjendatud huvi kohtuvaidluse lahenduse vastu“ Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 alusel tõlgendada nii, et see võimaldab rahuldada sellise menetlusse astumise avalduse, nagu on esitanud äriühingud JPMC.

22 Olgu märgitud, et poolte võrdsuse põhimõte, mis on lahutamatu osa õigussubjektidele liidu õiguse raames põhiõiguste harta artikliga 47 ette nähtud tõhusa õiguskaitse põhimõttest, sest see, nagu ka võistlevuse põhimõte, kaasneb õiglase kohtumenetluse mõiste endaga, tähendab kohtu kohustust anda kummalegi poolele mõistlik võimalus oma seisukoha esitamiseks tingimustes, mis ei asetaks ühte neist oma vastasega võrreldes oluliselt ebasoodsamasse olukorda (vt selle kohta 2. detsembri 2009. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa jt, C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 54, ja 16. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Glencore Agriculture Hungary, C-189/18, EU:C:2019:861, punkt 61).

23 Sellest tuleneb, et olukordadel tuleb teha vahet olenevalt sellest, kas sellise otsuse nagu vaidlusalune otsus adressaadid, kes on esitanud esimese astme kohtusse hagi – mille menetlus on peatatud –, paluvad luba astuda menetlusse kohtuvaidluses, mis puudutab ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumist kui

sellist, mille kaastoimepanijateks neid loetakse, või paluvad nad luba astuda menetlusse kohtuvaidluses, mis puudutab ainult selle rikkumise teisele kaastoimepanijale määratud trahvi õiguspärasust või summat.

24 Esimesena kirjeldatud olukorras võimaldab asjaolu, et menetlusse astuda soovijad on ettevõtjad, kes on loetletud ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumises osalejate hulgas, neil tõendada otsest huvi selle vastu, milline hinnang antakse selles rikkumises osalenud teise ettevõtja nõuetele kohtuvaidluses, milles vaieldakse vastu selle rikkumise asetleidmisele, eeldusel et nad on ise esitanud selle otsuse peale tühistamishagi osas, mis puudutab nende endi osalemist selles rikkumises, ning põhjendanud seda väidetega, mis on identsed või analoogsed selles kohtuvaidluses esitatutega. Teisena kirjeldatud olukorra puhul on menetlusse astuda soovijatel seevastu võimalik tõendada ainult kaudset huvi menetluse vastu, millesse nad soovivad astuda, sest ELTL artikli 101 lõike 1 alusel määratavad trahvid on individuaalsed (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 30. aprilli 2020. aasta määrus komisjon *vs.* HSBC Holdings jt, C-806/19 P, ei avaldata, EU:C:2020:364, punkt 13 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 Käesoleval juhul esitatud menetlusse astumise avalduse puhul on erinevalt avaldusest, mille äriühingud JPMC esitasid kohtuasjas C-806/19 P, komisjon *vs.* HSBC Holdings jt, tegemist esimesena kirjeldatud olukorraga.

26 Järelikult on äriühingutel JPMC põhjendatud huvi kohtuvaidluse lahenduse vastu Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 40 teise lõigu tähenduses.

27 Tuleb siiski silmas pidada, et vastavalt käesoleva kohtumääruse punktis 9 viidatud Euroopa Kohtu praktikale ei või pool, kellel lubatakse menetlusse astuda, muuta kohtuasja poolte nõuete ja väidetega piiritletud hagi eset. Sellest tulenevalt on vastuvõetavad ainult need menetlusse astuja argumendid, mis paigutuvad poolte nõuete ja väidetega kindlaks määratud raamistikku.

28 Äriühingute JPMC menetluslike õiguste kohta tuleb märkida, et menetlusse astumise avaldus esitati kodukorra artikli 190 lõikes 2 ette nähtud ühekuulise tähtaja jooksul, mistõttu on neil põhimõtteliselt õigus saada ärakirjad kõigist pooltele kätte toimetatud menetlusdokumentidest, nagu on ette nähtud kodukorra artikli 131 lõikes 4, mida kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel vastavalt kodukorra artikli 190 lõikele 1.

29 Seetõttu tuleb äriühingutele HSBC ja komisjonile määrata lühike tähtaeg, et nad saaksid vajaduse korral esitada teatavate toimikumaterjalide konfidentsiaalsena käsitlemise taotluse.

30 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et äriühingutel JPMC tuleb lubada astuda menetlusse äriühingute HSBC nõuete toetuseks.

Kohtukulud

31 Vastavalt kodukorra artikli 137 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, tehakse otsus kohtukulude jaotamise kohta kohtuotsuses või -määruses, mis lõpetab menetluse.

32 Kuna käesoleval juhul rahuldatakse äriühingute JPMC menetlusse astumise taotlus, tuleb nende menetlusse astumisega seotud kulude kandmine otsustada edaspidi.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohtu president määrab:

1. **Lubada äriühingutel JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association ja J. P. Morgan Services LLP astuda kohtuasjas C-883/19 P menetlusse äriühingute HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc ja HSBC France nõuete toetuseks.**

2. Kohtusekretär edastab äriühingutele JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association ja J. P. Morgan Services LLP ärakirjad kõigist menetlusdokumentidest, kui punktist 3 ei tulene teisiti.

3. Määrata äriühingutele HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc ja HSBC France ning Euroopa Komisjonile tähtaeg, et nad saaksid vajaduse korral esitada taotluse teatavate toimikumaterjalide äriühingute JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association ja J. P. Morgan Services LLP eest konfidentsiaalsena käsitlemiseks.

4. Määrata äriühingutele JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association ja J. P. Morgan Services LLP tähtaeg, et nad saaksid vajaduse korral kirjalikult esitada oma nõudeid põhjendavad väited.

5. Otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.

Allkirjad